

Кафедра ФІЗИКИ

«Затверджую»

Завідувач кафедри

Валентин ГЛИВА

«31» 08 2023 р.

Розробники силабусу

Валентин ГЛИВА

СИЛАБУС

ФІЗИКА.

ФІЗИКА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

назва освітньої компоненти (дисципліни)

1) Шифр освітньої компоненти за освітньою програмою: ВК				
2) Навчальний рік: 2023/2024				
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)				
4) Форма навчання: денна				
5) Галузь знань: 10 «Природничі науки»				
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 101 «Екологія»				
7) Статус освітньої компоненти: вибірковий				
8) Семестр: II				
9) Контактні дані викладача: професор, д.т.н. Глива В.А. hlyva.va@knuba.edu.ua , +380503812477, https://www.knuba.edu.ua/gliva-valentin-anatolijovich/				
10) Мова навчання: українська				
11) Пре-реквізити (дисципліни-попередники, які необхідно, щоб слухати цей курс): викладається після засвоєння студентами початкового курсу математичного аналізу та паралельно з вивченням студентами інших розділів «Вищої математики» і перед вивченням дисциплін «Технічна механіка», «Основи електротехніки і електроніки», «Комп'ютерна схематехніка», «Архітектура комп'ютерів», «Комп'ютерні мережі», «Основи екології», «Безпека життєдіяльності», «Цивільна оборона»				
12) Мета курсу: формування у майбутніх фахівців знань, що стосуються фундаментальних законів, за якими відбуваються процеси і явища навколишнього світу та теоретичної бази для вивчення дисциплін загальнотехнічного циклу та спеціальних дисциплін; формування комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.				
13) Результати навчання:				
№ з/п	Програмні результати навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на компетентності

101	Екологія «Екологія та охорона навколишнього середовища»	Сторінка 1 з 8
-----	--	----------------

1	ПР01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.	Обговорення під час проведення навчальних занять, розрахункова робота	Лекції, лабораторні та практичні заняття	ЗК 01 ЗК03 ЗК 06
2	ПР02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.	Обговорення під час проведення навчальних занять, розрахункова робота	Лекції, лабораторні та практичні заняття	ЗК 03 ФК 14
3	ПР09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення	Обговорення під час проведення навчальних занять, розрахункова робота	Лекції, лабораторні та практичні заняття	ЗК07 ФК 18
4	ПР19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти	Обговорення під час проведення навчальних занять, розрахункова робота	Лекції, лабораторні та практичні заняття	ЗК 06 ЗК 08 ФК 14
5	ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.	Обговорення під час проведення навчальних занять, розрахункова робота	Лекції, лабораторні та практичні заняття	ЗК01 ФК 22

14) Структура курсу

Денна, д					
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійна робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
60	12	18	2 РГР	120	Екзамен/ Залік
Сума годин:					
Загальна кількість (кредитів ECTS)			180 (6)		
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження			60 (2)		

15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції:

Змістовий модуль 1. Механіка

МОДУЛЬ I

Тема 1.1. Кінематика

Лекція 1. Вступ до курсу фізики. Предмет фізики. Зв'язок фізики з іншими науками. Взаємозв'язок фізики та техніки. Структура та мета викладання курсу фізики. Методи фізичних досліджень. Міжнародна система одиниць.

Предмет механіки. Класична, релятивістська та квантова механіки. Матеріальна точка, абсолютно тверде тіло (АТТ), суцільне середовище. Простір та час. Система відліку.

Траєкторія, переміщення, шлях. Миттєва швидкість, лінійне прискорення. Нормальне та тангенціальне прискорення. Рівняння руху матеріальної точки. Поступальний та обертальний рухи. Ступені вільності руху АТТ. Рівняння руху точки по колу. Кутова швидкість та кутове прискорення. Зв'язок лінійних та кутових характеристик при русі по колу. Класифікація простих рухів.

Тема 1.2. Основи динаміки

Лекція 2. Уявлення про масу. Поняття сили. Імпульс тіла. Закони Ньютона. Інерціальні системи відліку. Сили інерції. Закон динаміки системи матеріальних точок. Центр мас. Закон збереження імпульсу. Рівняння Мещерського для реактивного руху.

Лекція 3. Момент сили. Момент інерції. Момент імпульсу АТТ. Теорема Штейнера. Закон динаміки обертального руху. Умови рівноваги АТТ. Центр тяжіння. Закон збереження моменту імпульсу. Уявлення про гіроскопи.

Тема 1.3. Енергія та робота

Лекція 4. Поняття енергії. Механічна енергія. Робота в механіці та потужність. Кінетична енергія поступального та обертального рухів. Потенціальна енергія пружної деформації.

Гравітаційна взаємодія. Закон всесвітнього тяжіння. Напруженість та потенціал гравітаційного поля. Зв'язок напруженості гравітаційного поля з потенціалом. Потенціальна енергія гравітаційної взаємодії. Потенціальні сили та консервативні системи. Закон збереження механічної енергії. Пружний та непружний удари тіл та частинок.

Тема 1.4. Елементи механіки суцільних середовищ

Лекція 5. Елементи механіки суцільних середовищ. Механічні властивості твердих тіл, рідин та газів. Види деформацій, пружність та повзучість. Закон Гука. Ламінарна та турбулентна течії. Циркуляція. Сили в'язкого тертя. Рівняння нерозривності та Бернуллі для стаціонарної течії ідеальної рідини.

Течія рідин та газів по трубах. Рух твердих тіл у рідинах та газах. Уявлення про теорію подібності. Формула Пуазейля. Рух тіл в рідинах та газах. Критерій Рейнольдса.

***Тема 1.5. Елементи спеціальної теорії відносності**

Принцип відносності класичної механіки. Перетворення координат Галілея та їх інваріанти. Передумови СТВ. Принцип відносності СТВ. Принцип інваріантності СТВ. Перетворення координат Лоренца. Релятивістська формула додавання швидкостей. Скорочення довжин та сповільнення плину часу. Основний закон релятивістської динаміки. Релятивістський імпульс. Зростання маси рухомих тіл. Взаємозв'язок маси та енергії

Змістовний модуль 2. Електрика та магнетизм

Тема 2.1. Електростатика

Лекція 6. Електризація тіл. Закон Кулона. Діелектрична проникність середовища. Напруженість електричного поля, принцип суперпозиції. Поле точкового заряду. Силкові лінії поля. Потік вектора напруженості електростатичного поля. Теорема Гаусса. Застосування теореми Гаусса.

Лекція 7. Потенціал електростатичного поля. Потенціал точкового заряду. Еквіпотенціальні поверхні. Різниця потенціалів. Робота по перенесенню заряду. Потенціальний характер електростатичного поля. Зв'язок напруженості електростатичного поля з потенціалом.

Практичне заняття 5. Закон Кулона. Напруженість та потенціал. Теорема Гаусса та її застосування.

Лекція 8. Електричний диполь. Диполь в однорідному полі. Диполь в неоднорідному полі. Полярні та неполярні діелектрики. Діелектрики в електричному полі. Характеристики поляризованого стану діелектриків. Вектор електричного зміщення. Особливості сегнетоелектриків. Провідники в електростатичному полі. Електроємність провідника. Ємність конденсатора. З'єднання конденсаторів. Енергія зарядженого конденсатора. Густина енергії електростатичного поля.

Тема 2.2. Електричний струм

Лекція 9. Сила та густина струму. Постійний електричний струм. ЕРС джерела струму. Закон Ома для однорідної ділянки кола. Опір провідників. З'єднання резисторів. Закон Ома для замкнутого кола. Батареї елементів живлення. Розгалужені електричні кола. Правила Кірхгофа.

Лекція 10. Робота та потужність електричного струму. Закон Джоуля-Ленца. Струм через електроліти. Закони електролізу. Струм в газах. Типи газових розрядів. Уявлення про плазму. Авто- та термоелектронна емісія. Електровакуумні прилади.

Практичне заняття 7. Електричний струм. Розрахунок параметрів електричних кіл. Розрахунок батарей конденсаторів, резисторів та елементів живлення. Потужність струму. Правила Кірхгофа.

Тема 2.3. Магнітостатика

Лекція 11. Магнітне поле та його характеристики. Закон Ампера. Вектор магнітної індукції. Магнітний момент контура зі струмом. Контур зі струмом в однорідному полі. Контур зі струмом в неоднорідному полі. Сила Лоренца. Рух заряджених частинок в однорідному полі. Принцип роботи електродвигунів. Закон Біо-Савара-Лапласа. Магнітне поле прямолінійного провідника зі струмом. Магнітне поле колового провідника. Взаємодія струмів.

Лекція 12. Закон повного струму. Застосування закону повного струму. Вихровий характер магнітного поля. Діа- та парамагнетика. Магнетика в магнітному полі. Характеристики намагніченого стану. Напруженість магнітного поля. Особливості феромагнетиків. Використання магнітних полів.

Тема 2.4. Електромагнітні явища

Лекція 13. Потік вектора магнітної індукції. Робота по переміщенню контура зі струмом в магнітному полі. Закон Фарадея для явища електромагнітної індукції. Правило Ленца. Генератори електричного струму. Закон Генрі для явища самоіндукції. Індуктивність контура. Процеси в колах з індуктивністю. Взаєміндукція. Трансформатори. Енергія контура зі струмом. Об'ємна густина енергії магнітного поля.

Змістовний модуль 3. Молекулярна фізика та термодинаміка

Тема 3.1. Елементи статистичної фізики

Лекція 14. Атомно-молекулярна будова речовини. Статистичний та термодинамічний методи дослідження. Макроскопічні стани та параметри. Молекулярно-кінетична теорія речовини. Ідеальний газ. Рівняння стану ідеального газу. Газові закони.

Лекція 15. Енергія молекул та її розподіл за ступенями вільності руху. Абсолютна температура. Розподіл Максвелла молекул за їх швидкостями. Характеристичні швидкості молекул. Барометрична формула. Розподіл Больцмана частинок в силовому полі. Статистика Максвелла-Больцмана. Зіткнення молекул, модель зіткнень. Середня довжина вільного пробігу молекул. Технічний вакуум. Поведінка газів за умов низького тиску. Вакуумна техніка.

Тема 3.2. Основи термодинаміки

Лекція 16. Внутрішня енергія системи. Теплота та робота. Розрахунок роботи в молекулярній фізиці. Теплоємність. Кількість теплоти. Перше начало термодинаміки. Термодинамічні діаграми. Ізопроеци в газах. Рівняння адиабати. Формула Майєра. Теплоємність газів та її температурна залежність.

Лекція 17. Оборотні та необоротні процеси. Термодинамічні цикли, цикли теплових машин. Тепловий двигун. Цикл Карно та його ККД. Ентропія. Друге начало термодинаміки. Статистичне тлумачення другого начала термодинаміки. Формула Больцмана для ентропії. Теорема Нернста (третє начало термодинаміки).

Тема 3.3. Реальні молекулярні системи

Лекція 18. Реальні гази. Рівняння Ван дер Ваальса. Ізотерма Ван дер Ваальса. Метастабільні стани. Критичний стан та критична температура. Зрідження газів. Вологість повітря та її вимірювання: гігрометр, аспіраційний психрометр.

Лекція 19. Сили та потенціальна енергія міжмолекулярної взаємодії. Агрегатні стани речовини. Поняття фази в молекулярній фізиці. Фазові переходи першого роду. Фазові діаграми. Рівняння Клапейрона-Клаузіуса. Потрійна точка. Фазові переходи другого роду. Рідини та аморфні тіла. Поверхневий натяг. Коефіцієнт поверхневого натягу. Змочування. Краєвий кут змочування. Капілярний тиск (формула Лапласа). Капілярні явища. Уявлення про адсорбцію та поверхнево-активні речовини.

Змістовний модуль 4. Фізика коливальних і хвильових процесів, оптика. Основи квантової фізики та фізика ядра

Тема 4.1. Механічні та електромагнітні коливання

Лекція 20. Коливальні процеси та системи. Пружинний маятник, фізичний маятник, електричний коливальний контур. Диференціальне рівняння гармонічних коливань. Перетворення енергії при гармонічних коливаннях. Подання гармонічних коливань в комплексній формі. Додавання однонаправлених коливань. Биття. Додавання взаємно перпендикулярних коливань. Фігури Ліссажу.

Лекція 21. Диференціальне рівняння вільних згасаючих коливань та його розв'язок. Характеристики згасання: декремент згасання та логарифмічний декремент згасання. Аперіодичні процеси. Вимушені коливання. АЧХ вимушених коливань. Явище резонансу та його роль в техніці. Автоколивання.

Тема 4.2. Механічні та електромагнітні хвилі

Лекція 22. Загальні закономірності хвильових процесів. Поздовжні та поперечні хвилі. Рівняння плоскої монохроматичної синусоїдальної хвилі. Швидкість механічних хвиль в газах, рідинах та твердих тілах. Потік енергії хвилі (вектор Умова). Стоячі хвилі. Ефект Доплера.

Лекція 23. Звукові хвилі, їх основні характеристики (гучність, тон, тембр, поріг чутливості, поріг больових відчуттів). Область чутності (діаграма чутності). Закон Вебера-Фехнера. Ультразвук та інфразвук. Явище реверберації. Диференціальне рівняння електромагнітної хвилі. Дослідження Герца. Вектор Пойнтинга.

Тема 4.3. Хвильова оптика

Лекція 24. Геометрична оптика. Розрахунок оптичних систем. Побудова зображень в лінзах та дзеркалах. Інтерференція світла. Дифракція світла. Часова когерентність. Просторова когерентність. Інтерференція на пластині та клині. Інтерферометри. Застосування інтерференції. Принцип Гюйгенса-Френеля. Дифракція Френеля та Фраунгофера. Метод зон Френеля. Формула дифракційної решітки. Дифракція на кристалічній решітці (формула Вульфа-Бреггів).

Лекція 25. Роздільна здатність оптичних приладів. Уявлення про голографію. Поляризація світла. Плоскополяризоване світло. Поляризація при відбиванні та заломленні світла. Закон Брюстера. Подвійне променезаломлення в кристалах. Поляризаційні пристрої (стопа Столетова, призма Ніколя, поляроїдні плівки). Закон Малюса. Штучна анізотропія. Ефект Керра. Застосування поляризованого світла в техніці.

Тема 4.4. Квантова оптика

Лекція 26. Теплове випромінювання та люмінесценція. Спектр випромінювання абсолютно чорного тіла (АЧТ). Випромінюваність, спектральна поглинальна та спектральна випромінювальна здатність. Закони теплового випромінювання: закон Кірхгофа, закон Стефана-Больцмана та закон зміщення Віна. Утруднення класичної теорії теплового випромінювання. Квантова гіпотеза Планка та формула Планка для спектра АЧТ. Оптична пірометрія.

Лекція 27. Зовнішній фотоэффект. Закони зовнішнього фотоэффекту. Рівняння Ейнштейна для фотоэффекту. Використання фотоэффекту в техніці. Маса та імпульс фотона. Світловий тиск. Ефект Комптона та його пояснення. Корпускулярно-хвильовий дуалізм електромагнітного випромінювання (КХД).

Тема 4.5. Теорія атома

Лекція 28. КХД матерії: гіпотеза та формула де Бройля. Співвідношення невизначеностей Гейзенберга та хвильові властивості мікрочастинок. Границі застосовності класичної механіки. Рівняння Шредінгера. Хвильова функція та її фізичний зміст. Приклади розрахунку поведінки електрона в найпростіших полях. Теорія Бора. Застосування рівняння Шредінгера до атома водню. Квантові числа та їх фізичний зміст: головне квантове число, орбітальне квантове число, магнітне квантове число, спінове квантове число.

Лекція 29. Спектр атома водню та воднеподібних атомів. Принцип Паулі. Магічні числа. Принципи побудови таблиці елементів Менделєєва. Оптичні та глибинні електрони. Рентгенівські спектри атомів. Формула Мозлі для характеристичного рентгенівського спектру. Фізична природа хімічного зв'язку. Енергетичні рівні та спектри молекул. Резонансне поглинання, спонтанне випромінювання, вимушене резонансне випромінювання.

Тема 4.6. Ядро та ядерні процеси

Лекція 30. Склад ядра. Символічне зображення ядер. Розмір ядер. Ізотопи. Ядерні сили. Моделі ядер. Ядерні реакції. Механізми та класифікація ядерних реакцій. Закони збереження в ядерних реакціях. Використання радіоактивних ізотопів. Радіоактивний розпад. Закон радіоактивного розпаду. Активність нукліду. Закономірності альфа- та бета-розпадів. Нейтрино. Частинки та античастинки. Сучасна фізична картина світу.

Тема 4.7. Ядерна енергетика та безпека

***Лекція 31.** Дефект маси ядер та енергія зв'язку ядер. Два шляхи одержання внутрішньоядерної енергії. Ланцюгова реакція поділу ядер. Ядерні реактори. Реакції синтезу атомних ядер (ТЯС). Проблеми керованого термоядерного синтезу. Переваги та недоліки ядерної енергетики. Взаємодія радіоактивних випромінювань з речовиною та біологічними об'єктами (радіаційна стійкість матеріалів, біологічна дія іонізуючих випромінювань). Закон поглинання. Поглинута доза, експозиційна доза та біологічна еквівалентна доза опромінення. Методи реєстрації радіоактивних випромінювань.

Лабораторні роботи

Назва теми МОДУЛЬ I	
Змістовий модуль 1. Механіка	
Вступ. Правила підготовки, виконання, оформлення та захисту лабораторної роботи. Правила техніки безпеки на кафедрі фізики. Методика розрахунку похибок вимірювальних фізичних величин	
1	Лабораторна робота № 1.1. Визначення залежності моменту інерції системи від розподілу її маси відносно осі обертання.
2	Лабораторна робота № 1.2. Визначення динамічної в'язкості рідини методом Стокса
3	Лабораторна робота № 1.6. Визначення швидкості кулі за допомогою балістичного маятника
Змістовний модуль 2. Електрика та магнетизм	
4	Лабораторна робота № 3.4. Градування термопар
5	Лабораторна робота № 3.5. Визначення горизонтальної складової індукції та напруженості магнітного поля Землі
МОДУЛЬ 2	
Змістовний модуль 3. Молекулярна фізика та термодинаміка	
6	Лабораторна робота № 2.1. Визначення коефіцієнта поверхневого натягу рідин методом відриву кільця
7	Лабораторна робота № 14. Визначення абсолютної та відносної вологостей повітря
8	Лабораторна робота № 16. Дослідне вивчення залежності атмосферного тиску від висоти над землею
Змістовний модуль 4. Коливальні та хвильові процеси. Оптика.	
9	Лабораторна робота № 4.1. Визначення параметрів згасання коливань фізичного маятника
10	Лабораторна робота № 4.2. Дослідження резонансних характеристик коливального контуру
11	Лабораторна робота № 4.3. Визначення швидкості звуку в повітрі методом стоячих хвиль
12	Лабораторна робота № 5.2. Визначення довжини світлової хвилі за допомогою дифракційної решітки
Змістовний модуль 5. Основи квантової фізики та фізики ядра	
13	Лабораторна робота № 6.1. Визначення енергетичної ширини забороненої зони напівпровідника

14	Лабораторна робота № 7.2. Визначення коефіцієнта поглинання радіоактивного випромінювання різними матеріалами
Практичні заняття	
№	Назва теми
Змістовний модуль 1. Фізичні основи механіки	
1	Закони Ньютона. Динаміка поступального руху. Динаміка обертального руху. Застосування теореми Штейнера. Застосування законів збереження до механічних систем і явищ. Течія рідин та газів. Рівняння нерозривності та Бернуллі.
2	Течія рідин та газів. Рівняння нерозривності та Бернуллі. Лінії та трубки течії. Циркуляція поля швидкості течії. Ламінарна та турбулентна течії. Сили в'язкого тертя
Змістовний модуль 2. Електрика та магнетизм	
3	Електричний струм. Розрахунок параметрів електричних кіл.
4	Закон Ампера. Магнетостатика. Закон повного струму.
5	Явище електромагнітної індукції. Закони Фарадея та Генрі
Змістовний модуль 3. Коливальні та хвильові процеси. Оптика.	
6	Гармонічні коливання та системи. Додавання коливань. Згасаючі та вимушені коливання. Резонанс електричних колах
7	Механічні хвилі. Швидкість, частота та фаза в хвильових процесах. Елементи акустики. Ефект Доплера.
8	Хвильова оптика. Дифракційні решітки. Поляризаційні пристрої. Закони Брюстера та Малюса.
Змістовний модуль 4. Основи квантової фізики та фізики ядра	
9	Зовнішній фотоефект. Маса та імпульс фотона. Світловий тиск. Ефект Комптона та його пояснення
10	Радіоактивність. Активність нукліду. Закони поглинання радіоактивних випромінювань. Ядерні реакції. Енергетика ядерних перетворень.
Самостійна робота студента (СРС)	
№	Назва теми
1	Тема Основи кінематики та динаміки. Статика.
2	Тема Енергія та робота. Гравітаційне поле
3	Тема Елементи механіки суцільних середовищ.
4	Тема Механічні коливання та хвилі.
5	Тема Електростатичне поле у вакуумі та в речовині.
6	Тема Постійний електричний струм.
7	Тема Магнітне поле. Електромагнітні явища.
8	Тема Електромагнітні коливання та хвилі.
9	Тема Геометрична та хвильова оптика
10	Тема Квантова оптика.
11	Тема Будова атома.
12	Тема Основи ядерної фізики
13	Підготовка до заліку
Індивідуальні завдання (КР)	
№	Назва теми
1	Фізичні основи механіки У відповідності з вихідними даними студенту необхідно вміти застосовувати основні закони до розв'язування задач з механіки Обсяг – 6 задач Електрика та магнетизм У відповідності з вихідними даними студенту необхідно вміти застосовувати основні закони до розв'язування задач з електрики та магнетизму; вміти застосовувати основні закони до розв'язування задач для електромагнітних коливань та хвиль. Обсяг – 6 задач
2	Коливальні та хвильові процеси. Оптика.

	<p>У відповідності з вихідними даними студенту необхідно: вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач з молекулярної фізики; вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач з термодинаміки; вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач з механічних коливань та хвиль. Обсяг – 5 задач</p> <p>Молекулярна фізика та термодинаміка</p> <p>У відповідності з вихідними даними студенту необхідно вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач з електрики та магнетизму; вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач для електромагнітних коливань та хвиль. Обсяг – 5 задач</p> <p>Основи квантової фізики та фізики ядра</p> <p>У відповідності з вихідними даними студенту необхідно: вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач з оптики; вміти застосовувати основні закони до розв'язку задач з квантової та ядерної фізики Обсяг – 5 задач.</p> <p>Фізика. Збірник задач: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей/ В.І. Клапченко, І.О. Азнаурян та ін.; за заг.ред. В.І.Клапченка. – К.: КНУБА, 2009. – 252 с.</p>
--	--

16) Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Чолпан П.П. Фізика: підручник. – Київ: Знання, 2015,-663с.

Навчальні посібники:

1. ФІЗИКА. Лабораторний практикум. Оновлений цикл: навч. посіб. / О.В. Панова, В.І. Клапченко та ін. – Київ: КНУБА, 2022. – 160 с.
2. Physics: Excel-Based Laboratory Manual. Panova O, Aznauryan I and others – Kyiv; KNUCA, 2020. – 108 р.
3. Фізика:практичний посібник до виконання лабораторних робіт із застосуванням пакета Excel/ уклад.: В.І. Клапченко та ін. – К.: КНУБА, 2018. – 100 с.
4. Фізика в будівництві: навчальний посібник/ В.І.Клапченко, І.О.Азнаурян, Н.Б.Бурдейна та ін.. – К.: КНУБА, 2012. – 252 с.
5. Фізика. Лабораторний практикум: Базовий цикл. Навчальний посібник. – 3-те вид., випр. і доп. /В.І. Клапченко, І.О. Азнаурян та ін. /За ред. В.І.Клапченка. – К.: КНУБА, 2012. - 228 с.
6. Фізика. Лабораторний практикум. Спецпактикуми: навчальний посібник / В.І. Клапченко та ін.; за заг. ред. В.І. Клапченка. – К.: КНУБА, 2012. – 96 с
7. Фізика. Збірник задач: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей/ В.І. Клапченко, І.О. Азнаурян та ін.; за заг.ред. В.І.Клапченка. – К.: КНУБА, 2009. – 252 с.
8. Азнаурян І.О. Фізика та фізичні методи дослідження: Навчальний посібник. – К.: КНУБА, 2008. – 250 с.

Конспекти лекцій:

1. Бурдейна Н.Б., Панова О.В., Петруньок Т.Б., Бірук Я.І. Фізика. Конспект лекцій студента: Фізичні основи механіки. Електрика і магнетизм / Навчально-методичний посібник – К.: КНУБА, 2021. – 144 с.
2. Бурдейна Н.Б., Панова О.В., Петруньок Т.Б., Бірук Я.І. Фізика. Конспект лекцій студента: Молекулярна фізика і термодинаміка. Коливальні та хвильові процеси. Оптика. Квантова фізика. Фізика атома і ядра / Навчально-методичний посібник – К.: КНУБА, 2022. – 168 с

17) Інформаційні ресурси:

<http://library.knuba.edu.ua/>
<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=987>
<http://repository.knuba.edu.ua/>

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів)

Поточне оцінювання		Інд. робота	Залік	Сума балів
Змістові модулі				
1	2			
20	20	30	30	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем. Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3843>